

Ouderenmishandeling en geriatrische zorg

Invitational Conference Ouderenmishandeling 15 juni 2017

Trudy Jacobs
Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige
Geriatric Radboudumc
Trudy.Jacobs@radboudumc.nl

(Potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	•Geen
•Sponsoring of onderzoeksgeld •Honorarium of andere (financiële) vergoedingen •Aandeelhouder •Andere relatie	•Geen •Geen •Geen •Geen

Radboudumc

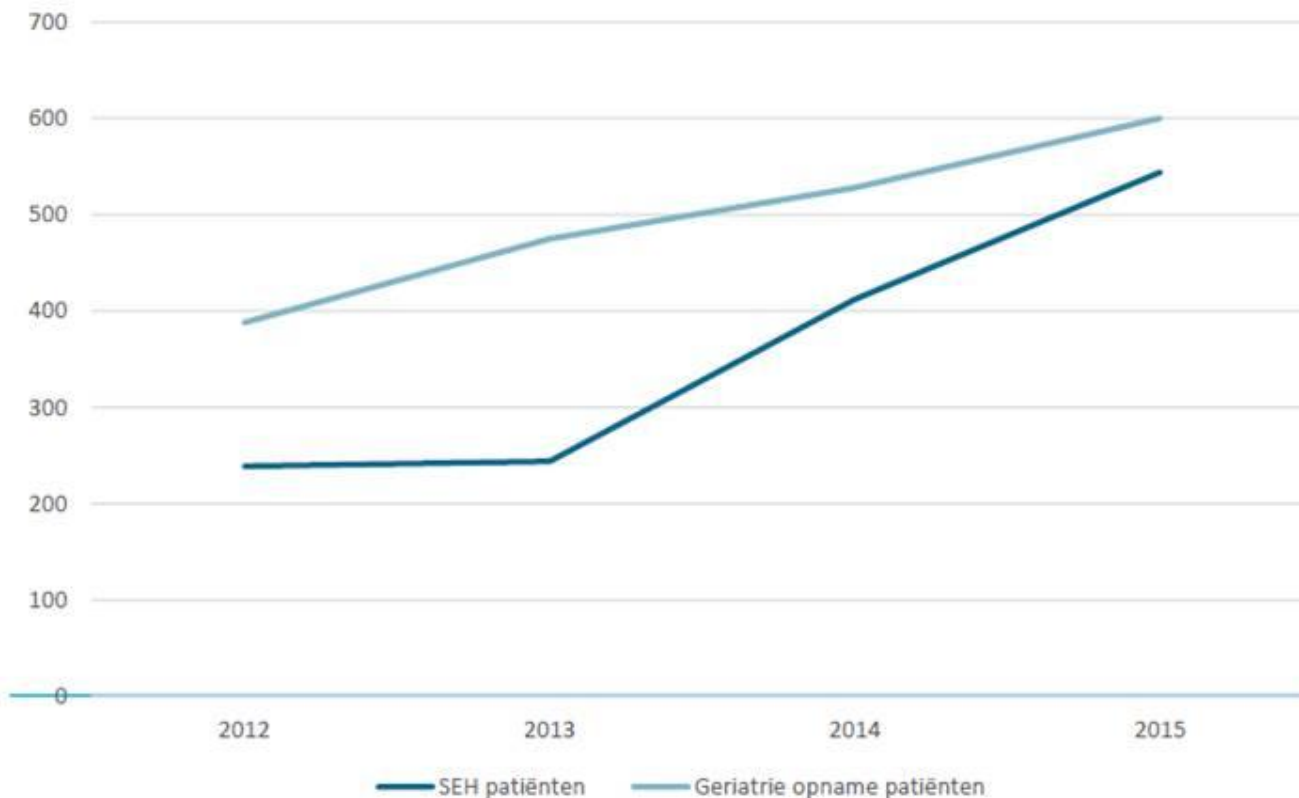
180.000 ligdagen;

waarvan 90.000 door ouderen (65+)

waarvan 30.000 door kwetsbare ouderen

Afdeling geriatrie (15 bedden)

- 2004 -> meer dan 80% electieve opnames
gemiddelde opnameduur 16 dagen
- 2015 -> meer dan 90% spoedopnames waarvan merendeel via SEH
gemiddelde opnameduur 8 dagen

Oorzaken toename spoedopnames

- Dubbele vergrijzing (van 2010 tot 20130 een toename van 65+ van 2.500.00 naar > 4.000.000)
- Toename van Kwetsbare ouderen
- Toename in zorgconsumptie bij het toenemen van de leeftijd
- Veranderde wet- en regelgeving
- Participatie regelgeving/informele zorg
- Ouderen blijven langer thuis wonen
- Het recht op zelfbeschikking bij de ouderen

Top 10 meest voorkomende diagnoses bij spoedopname

- Ischemische hartziekten
- Hartfalen
- Hartritmestoornissen
- Syncope
- Acute CVA
- Pneumonie
- Abdominale aandoeningen
- Dehydratie
- Urineweginfectie
- Letsels t.g.v. vallen

Bijkomende problemen bij opgenomen kwetsbare ouderen.

- Multipele comorbiditeit
- Ernstige medische aandoeningen
- Cognitieve problemen (delier, depressie, dementie)
- Zelfredzaamheid te kort
- Zorgprobleem
- (ernstige)Overbelasting mantelzorgers
- Beperkt (of geen) sociaal netwerk
- Sociaal isolement
- Eenzaamheid

Geriatricie heeft toenemend te maken met:

- (zelf)Verwaarlozing
- Vervuilde woonomgeving
- Overlast/dwalen/onveilige thuissituatie
- Zorgwekkende zorgmijders
- Ontspoorde zorg
- Ouderenmishandeling

Dit heeft invloed op het ontslagtraject m.a.g. dat er vaak een uitplaats probleem ontstaat.

De twee grootste groepen

- Zorgwekkende zorgmijders (overlast, dwalen en onveilige thuissituatie)
- Ontspoorde zorg

Wat zijn zorgmijders?

Definitie:

Een observeerbaar toestand die het resultaat is van iemands onvermogen, bijvoorbeeld door een lichamelijke of geestelijke aandoening, om essentiële taken te verrichten in de zorg voor zichzelf op het gebied van voeding, kleding, onderdak en omgaan met geld, evenals het verkrijgen van goederen en diensten die nodig zijn om het lichamelijke, geestelijk en emotioneel welbevinden en de eigen veiligheid te handhaven.

- **Bij ouderen gaat het vaak om (zelf)verwaarlozing**
-

Kenmerken

- Regieverlies op allerlei terreinen
 - In veel gevallen lijden zij aan aandoeningen als dementie, depressie en gedragsstoornissen
 - Meer dan gemiddeld sprake van een beperkte mobiliteit
 - Leiden een teruggetrokken bestaan (vallen minder op)
 - Kunnen tot een bepaalde hoogte in hun eigen bestaansvoorwaarden voorzien.
-
- **Sinds sluiting van de verzorgingshuizen zien wij toenemend mantelzorgers met zorgmijdend gedrag.**

Ontspoorde zorg

Definitie:

Ontspoorde zorg is mantelzorg die door overbelasting de grens van goede zorg overschrijdt.

(Het gaat hierbij om twee slachtoffers i.p.v. een slachtoffer en een dader)

- Ook bij ontspoorde zorg is er sprake van een ontoelaatbare situatie.

Oorzaken en risicofactoren

- Onkunde, onwetendheid en onmacht
- Persoonlijkheidskenmerken
- Persoonlijke problematiek
- Situationele factoren

Ouderenmishandeling

- Verslavings- of psychiatrische problematiek bij mantelzorgers
- Financiële uitbuiting
- Pesten bij relatieproblematiek

Hoe gaat Geriatrie hier mee om?

- Signaleren veel.
- Maken hun vermoedens bespreekbaar.
- Problematiek wordt in het MDO ingebracht en besproken
- Realiseren zich meestal niet dat zij dan te maken hebben met ouderenmishandeling (problematiek hoort bij de doelgroep)
- Prioriteit is wel om situatie van patiënt veilig te stellen.
- De SPV heeft een belangrijke rol bij vervolgonderzoek en bespreekbaar maken met patiënt/mantelzorgers
- Preventief wordt de Transmurale Zorgbrug ingezet bij kwetsbare ouderen.
- Er wordt samenwerking met de keten gezocht

Belemmerende factoren Geriatrie

- Ontspoorde zorg wordt niet even goed herkend en of aangepakt in de keten.
- Sprake van handelingsverlegenheid
- Sprake van een te kort aan onderhandeling- en of gespreksvaardigheden.
- Informatie van Ambulanceverpleegkundige komt niet bij Geriatrie
- Hoge turn-over op Geriatrie
- Korte ligdagen
- Niet iedereen is al geschoold m.b.t. de Meld-code op Geriatrie.

Take Home Messages

- Naast het signaleren van overbelasting bij mantelzorgers, ontspoorde zorg, onveilige situaties etc., ervoor zorg dragen dat deze signalen bij de afdeling komt waar patiënt opgenomen is.
- Het zou wenselijk zijn wanneer hulpverleners beter leren onderhandelen met de patiënt en hun mantelzorgers (deskundigheid verwerven om de oudere en of mantelzorgers te overreden hulp te aanvaarden)

Tips voor Gespreksvoering

Laat je eigen **OMA** thuis (**O**ordeel, **M**ening, **A**dvies) en gebruik **LSD** (**L**uisteren, **S**amenvatten en **D**oorvragen)

- Probeer te concretiseren
- Sluit aan bij de belevingswereld en omgangsrutuelen van de patiënt
- Vermijdt de rol van de deskundige of redder
- Kom tot een gemeenschappelijke probleemdefinitie, draag mogelijke oplossingen aan, maar laat de regie in handen van betrokkenen
- Praat vanuit jezelf, deel je zorgen, pas op voor vrijblijvendheid, beloof NIET te snel geheimhouding.

Voorkom verergering van de situatie

en..... **Pak het aan!**

Melding maken bij “Veilig Thuis” (tel: 0800 2000)

Radboudumc

Bedankt voor uw aandacht.

Heeft u nog vragen?

Radboudumc